

TING

Dette nummer af Jordens Folk sætter fokus på ting som socialt fænomen. Hvorfor og hvordan er ting vigtige? Hvad kan ting fortælle om det menneskelige liv? Hvilke ting er vigtige for folk, og hvorfor netop disse?

Efter en tid på sidelinien er ting igen blevet en central del af det antropologiske studie. Særligt gennem det seneste årti har ting som koncept vundet fornyet plads i antropologien. I en årrække forud for dette var det moderne socialantropologiske fokus på magt og repræsentation et dominerende paradigme, som på mange måder havde afløst den oprindelige museumsetnografi. Denne museumsetnografi var optaget af at indsamle genstande, der kunne belyse og dokumentere samfund og kulturer rundt om i verden. I de senere år har begreber som 'materialitet', 'materiel kultur' og 'aktør-netværk', hvor ting også regnes som aktører, imidlertid sat nyt fokus på, hvilken rolle og agens ting spiller i det sociale, og dermed sat ting ind i nye analytiske sammenhænge. Samtidig synes etnografiske museer igen på vej til at blive en platform for det etnografiske fags identitet, populære udtryk og udvikling.

Dette nummer skiller sig ud fra andre udgaver af Jordens Folk ved mængden af artikler. Vi har givet forfatterne mulighed for at skrive enten en kort artikel, som fokuserer på en enkelt ting eller en samling af ting, eller en artikel af almindelig Jordens Folk-længde, som handler om tingenes rolle i en mere generel faglig sammenhæng eller i en bestemt felt. Det har givet plads til i alt otte artikler, hvoraf de tre er længere artikler og de fem korte. Det betyder ikke, at artiklerne dækker *alting*, om man så må sige, men vi håber på denne måde at komme godt rundt i et mangfoldigt emne ved at præsentere en række forskellige ting og ikke mindst måder, hvorpå ting har betydning i menneskers liv.

Den indledende artikel, der er skrevet af nummerets gæstere-daktør Ulrik Høj Johnsen, giver et overblik over den klassiske etnografiske interesse for ting i en museal sammenhæng, hvor 'ting' bliver til 'genstande' i museernes samlinger. Artiklen peger samtidig på nogle af de nyere teoretiske interesser for ting som en revitalisering af såvel tingenes betydning i etnografien som af det etnografiske museum som platform for

forskning og formidling. Også de følgende artikler fokuserer på en museal tilgang til ting, men med tre forskellige eksempler, som er og har været genstande for etnografisk museumsinteresse – det der ikke mindst i tidligere tider blev kendt som 'etnografika'. Som artiklerne viser, har denne interesse imidlertid ikke kun haft konsekvenser for de vestlige museer, der indsamler genstandene, men også for de samfund hvor tingene kommer fra. I Henrik Hvenegaards artikel handler det om hovedjægersværds status hos det filippinske bugkalot-folk, hvis forfædre netop blev kendt i etnografien som hovedjægere. Peter Andreas Toft har fundet to perler i Nationalmuseets samlinger fra Grønland, hvis livshistorie og rejse fra Holland til Grønland og tilbage til museet i København han følger i sin artikel. Med Steffen Dalsgaard skal vi på en endnu længere rejse, til New Ireland i Papua New Guinea, hvor han i 2011 har været med til at indsamle en såkaldt malangan, en forfæderfigur, til Moesgård Museum. Disse figurer har fået fornyet og forandret betydning i lokale forståelser og ceremonier i takt med at de er blevet interessante

for vestlige antropologer, indsamlere og turister. Oprindeligt repræsenterede figurene en bestemt person og blev brændt af under en ceremoni, der dermed rituelt afsluttede og opløste den afdøde persons eksistens. I dag er det imidlertid blevet udbredt at genbruge og videresælge malangan figurer, der samtidig er blevet del af New Irelands kulturelle selv-promovering.

Ting er netop ikke kun interessante, når de bliver til genstande i et museum. Mads Daugbjerg retter således blikket mod en højteknologisk opfindelse, en ghost-box, der blandt hans informanter i USA bruges til at skabe kontakt til afdøde soldater fra den amerikanske borgerkrig i 1860'erne. Dødes kommunikation gennem ting er ligeledes centralt for de to efterfølgende artikler, hvor arkæolog Tim Flohr Sørensen først giver et bud på, hvordan det arkæologiske fokus på ting også kan bruges til at åbne for forståelsen af mere nutidige forhold, som for eksempel tingenes tale på en kirkegård, såvel selve graven som andre ting, og dermed kan kaste lys på sociale praksisser på stedet. Denne artikel er et stærkt argument for, at arkæologer også kan arbejde med nutiden, og at etnografi også kan arbejde med arkæologiske metoder, der er helt afhængige af ting. Derefter tager Ane Marie Nord os med til en kirkegård i Chile, hvor gravene både udgør et nærvær og et fravær af afdøde slægtninge og det regime, som dræbte dem. Gravene er som et åbent spørgsmål, fordi det er vanskeligt at afgøre, hvilke blandt de mange dræbte og forsvundne, der faktisk hviler der, og det er ligeledes

med til at stille spørgsmålet, om de onde tider under det tidligere regime egentligt er stedt til hvile eller fortsat er del af chilenernes tilværelse.

Nummerets sidste artikel, af Cecil Schou Pallesen, fokuserer også på ting som katalysatorer for erindring, men her drejer det sig i højere grad om at have rod i tingene i en rodet verden, som det tilfældet er for Pallesens informanter, der bor i England, stammer fra Indien, men er opvokset i Østafrika. Her er tingene med til at bekræfte og dog samtidig sammenblande en særlig identitet. Samlet giver nummeret således forhåbentligt et indtryk af tingenes mangfoldighed og også den mangfoldighed af betydninger og muligheder, ting kan have i menneskers liv og derfor i den antropologiske analyse. Tingene er vendt tilbage til etnografien, hvor de både tilbyder metodiske og analytiske muligheder, der kan åbne for nye forståelser og sammenhænge. Vi håber derfor, at dette nummer af Jordens Folk kan være til inspiration for nye studier og erkendelser af tings betydninger og fortællinger. ■

God læselyst!

EA 15b-213.
Forfaderfigur fra Ny Guinea.
Foto: David Weibel Beck

